

Составот на македонскиот извоз е далеку од поволен, со оглед на тоа што повеќето производи кои ги извезуваме се со ниска и со средна додадена вредност. За жал, сè уште во извозната понуда ни доминираат ваквите производи. Токму заради подобрување на извозната структура и поголем прилив на средства, на надворешните пазари треба да се понудат и да се пласираат финални производи, со што македонското стопанство ќе стане далеку поконкурентно. Затоа, иако извозот на македонските производи минатата година се зголемил во споредба со 2005 година, неговата структура не се подобрува.

За волја на вистината, трговскиот дефицит како удел на земјата во БДП се очекува да земе нагорна линија, а извозот почна да има нови сектори. Како позитивен пример може да се наведе фактот дека производителите на метали и на неметали се движат кон производство на производи со висока додадена вредност.

Но, за одржлив развој на извозната вредност треба разбирање и прилагодување кон новите трендови во глобалната економија. Македонија има пазар кој се развива, но нејзиниот извоз сè уште е пред голем предизвик.

КЛУЧОТ ЛЕЖИ ВО МАЛИТЕ БИЗНИСИ, КОИ ТРЕБА ДА ГИ ОСВОЈАТ НАДВОРЕШНИТЕ ПАЗАРИ, НО СО СОПСТВЕНИ БРЕНДОВИ

САМО СОЗДАВА ПОКРИЕ "ЦРВЕ"

Македонските производи сè уште се неконкурентни, додека на работната сила ѝ е потребна поголема едукација. Исто така, потребно е поефикасно да се изнесат производите, услугите и луѓето преку границите. Во земјава постојат бројни предизвици со кои се соочуваат малите бизниси, па мора со сите сили да се потрудиме да го подигнеме нивото на квалитет. Зашто клучот лежи единствено во малите бизниси, кои треба да ги освојат надворешните пазари.

Поради сè ова, составот на македонскиот извоз не е најповолен со оглед на тоа што повеќето производи кои ги извезуваме се со ниска и со средна додадена вредност. За жал, сè уште во извозната понуда ни доминираат ваквите производи. Токму заради подобрување на извозната структура и поголем прилив на средства, на надворешните пазари треба да се понудат и да се пласираат финални производи, со што домашното стопанство ќе стане конкурентно.

Генерално, иако извозот на македонските производи минатата година пораснал во споредба со 2005 година, неговата структура не се подобрува. Ова, меѓу другото, беше истакнато на презентацијата на извештајот за надвореш-

ната трговија на Македонија за годинава на Третата конференција за унапредување на македонскиот извоз, во организација на Министерството за економија и Проектот за поддршка на деловното опкружување на УСАИД.

ЗАОКРУЖЕНА ЗАКОНСКАТА РАМКА

На конференцијата, која има цел преку дијалог на Владата со приватниот сектор да се формира надворешно-трговската политика, владините мерки за подобрување на состојбите ги претставил премиерот Никола Груевски и министерката за економија, Вера Рафајловска, а претставници на извозно ориентираните фирми укажаа на проблемите со кои се соочуваат, побараа поддршка од државата и дадоа свои препораки.

"Завршувањето на структурните реформи и создавањето институционална, регулаторна и административна рамка, кои ќе придонесат за развојот на приватниот сектор е клучен предизвик за Владата", истакна претседателот на македонската Влада, Никола Груевски.

Премиерот ги наведе мерките и активностите на Владата за подобрување на бизнис климата и за привлекување

Пишува: Арсен КОЛЕВСКИ

ОНИЈА ИТНО ДА ЈА ПОПРАВИ СТРУКТУРАТА

ТРГОВСКИОТ ДЕФИЦИТ И НАТАМУ ВО "ЦРВЕНО"

Трговското салдо на Македонија е негативно и изнесува 239 милиони долари. Покриеноста на увозот со извоз во Македонија, во периодот јануари-февруари, е 64,5 отсто. Обемот на стоковната размена на земјата со странство во периодот јануари-февруари годинава изнесува 1,1 милијарди долари, при што извозот учествува со 39,2 отсто, а увозот со 60,8 отсто.

Во периодот јануари-февруари 2007 година, најголемо учество во извозот на стоки имаат земјите-членки на ЕУ со 69 отсто и земјите од Западен Балкан со 27,3 отсто, а во увозот на стоки најголемо учество имаат земјите од ЕУ со 49,5 отсто и земјите во развој со 33,9 отсто.

странски инвестиции - редовен дијалог со бизнис заедницата, регулаторната гилотина, даночните реформи, борбата против корупцијата, како и мерките за зголемување на извозниот капацитет на македонските претпријатија, меѓу кои и Програмата за подобрување на конкурентноста на македонските производи и услуги за годинава за стимулирање на деловните субјекти да воведат системи за квалитет и сертификација.

"На овој начин светските пазари ќе препознаваат македонски производи со постојан и докажан квалитет. Нашата визија е Македонија да прерасне во технолошки лидер на Балканот и да стане главен извозник на софтвер и регионален центар за аутсорсинг за земјите од ЕУ", истакна Груевски.

Според Питер Лапесис, заменик-директор на Канцеларијата за економски раст на УСАИД, кој го презентираше извештајот, Македонија има напредок кај коефициентот на увозот и на извозот, кој за три години се зголемил од 57,6 на 60,8 проценти.

"Трговскиот дефицит како удел на зем-

проценти во 2006 година.

"Иако извозот се зголемува сепак неговата структура не се подобрува и сè уште се извезуваат производи со ниска и со средна додадена вредност", оцени министерката Рафајловска.

На прво место во извозот се железото и челикот, по кои следуваат конфекциските и производите од земјоделството. Минатата година увозот се зголемил во сите групи производи, со исклучок на облеката. Според Рафајловска, за поголема развиеност на Македонија во споредба со другите земји, неопходна е поддршка за развој на извозно конкурентното стопанство и подигнување на нивото на знаење, кое претставува капитално добро за македонското стопанство.

Домашните експерти порачуваат фирмите повеќе да се ориентираат кон модерни производи, кои ќе бидат интересни за странските пазари.

"Македонските фирми не произведуваат доволно производи со додадена вредност и заради тоа Македонија мора да увезува вакъв тип производи", рече Александар Благовески, од ЕСДЕ - Аген-

ЊЕТО БРЕНДОВИ ЌЕ ГО НОТО" САЛДО

ШАНСА ЗА НАМАЛУВАЊЕ НА ЦАРИНСКИТЕ ДАВАЧКИ

Новиот ЦЕФТА договор треба да стапи на сила на 1 мај годинава. Според претходно договореното, со стапувањето на сила на ЦЕФТА 2006, престануваат да важат сите билатерални договори склучени меѓу земјите-членки. За Македонија тоа ќе значи елиминација на претходни триесеттина билатерални спогодби. Експертите нотираа неколку важни придобивки за македонските компании, а една од нив е намалувањето или елиминирањето на царинските давачки и дисциплинирање на нецаринските бариери во трговијата меѓу земјите-членки на ЦЕФТА 2006.

"Либерализацијата отвора многу можности за поволни набавки на ресурси, како и можност за нови пласмани", вели Гордана Тошева од Проектот на УСАИД за деловно опкружување.

И во оваа спогодба ќе важат правилата на СТО за недискриминација, национален третман, отворена и праведна трговија и потпирање на меѓународните стандарди, без разлика дали се работи за земја-членка на СТО или не. Меѓу другото, за експертите е важно и тоа што се укинуваат извозните субвенции во трговијата меѓу членките, што оди во прилог на извозната позиција на македонските производи.

јата во БДП се очекува да земе нагорна линија, а извозот почна да има нови сектори, а како пример може да се наведе фактот дека производителите на метали и неметали се движат кон производство на производи со висока додадена вредност", рече Лапесис и додаде дека се очекува подобрување со примената на Спогодбата за проширување и модернизација на ЦЕФТА.

За одржлив развој на извозната вредност, како што наведе Лапесис, треба разбирање и прилагодување кон новите трендови во глобалната економија. Македонија има пазар кој се развива, можности и предизвици.

"Затоа иновирајте се и адаптирајте се и инвестирајте повеќе во луѓето, бидејќи иднината на оваа земја е во човечките ресурси", порача Лапесис.

СЛАБА ИЗВОЗНА СТРУКТУРА

Министерката Рафајловска укажа на статистичките податоци за надворешно трговската размена, според кои минатата година во однос на 2005 година кај извозот има зголемување од 17,6, а кај увозот од 16,6 проценти. Покриеноста на увозот со извозот е зголемена од 63,2 проценти во 2005 година на 63,8

ција за консалтинг.

Бизнисмените се свесни за своите слабости, но бараат поголем ангажман од државата.

Виктор Петков, од Фабриката за преработка на овошје и зеленчук "Випро", оцени дека и покрај тоа што таа индустрија постојано е во развој, сè уште го нема местото кое ѝ припаѓа, а државните интервенции во неа не се на нивото на кое треба да бидат.

"Производите ни се со низок степен на обработка и со мала додадена вредност, од што произлегува дека прв предизвик би ни било во Македонија да се добијат производи со повисока додадена вредност. Треба да се бориме да го надминеме ова ниво и да не произведуваме производи во буриња, феферони, корнишони и евтина мешана салата и ајвар, туку производството да го правиме во пакувања за широка потрошувачка и со заеднички пласман со трети земји", смета Петков.

Според него, ваквата додадена вредност на производите ќе се обезбеди и со производи со брендови, кои Македонија ги нема во доволен број. Минуси во трговијата бележат и останатите земји во регионот. Балканот тоне во дефицит. Рекордер е Хрватска. Лани регистрирала минус во тргувањето од над 11 милијарди долари. Во Србија трговскиот дефицит изнесувал повеќе од 6 милијарди долари, во Бугарија речиси 5,5 милијарди евра. Македонија 2006 година ја заврши со дефицит во тргувањето од милијарда и 362 милиона долари.